
VILNIAUS UNIVERSITETO UGDYMO MOKSLŲ STUDIJŲ TARPTAUTINIMO STRATEGIJA

Įvadas

Pasaulinis technologijų ir visuomenės progresas su savimi atsineša iššūkius, į kuriuos vakarykštis švietimas nebėra pajėgus atsakyti. Mokytojai yra šių virsmų epicentre ir tai neišvengiamai sąlygoja mokytojo profesijos kaitą, kartu – ir naują požiūrį į mokytojų ugdymą. Kintančio pasaulio ir mokinių poreikius atliepti gali plataus akiračio, atviras kaitai ir įvairovei ugdytojas. Tokį ugdytoją paruošti reikšmingai padeda tarptautinės veiklos studijų metu.

Šis dokumentas yra parengtas atsižvelgiant į šiuo metu galiojantį nacionalinį pedagoginių studijų reglamentavimą bei Vilniaus universiteto Studijų tarptautiškumo gaires bei Vilniaus universiteto strateginį planą 2021-2025 metams. Šiame dokumente Universiteto numatomas strateginis tarptautinimo vystymas nukreipiamas konkrečiai į Universitete vykdomas ugdymo mokslų studijas. Ugdymo mokslų tyrimų bei studijų išskirtinumas bei studijų įgyvendinimo organizacinė struktūra kelia iššūkių sistemingam tarptautinimui, kuriuos šioje strategijoje siekiame atliepti ir pasiūlyti kelius jiems spręsti.

Atsižvelgiant į tai, jog tarptautiškumo veiklos Vilniaus universitete dėstomose ugdymo mokslų programose nebuvo vykdomos sistemingai, šioje Vilniaus universiteto pedagoginių studijų tarptautinimo strategijoje (toliau – Strategija) numatysime pagrindines studijų tarptautinimo kryptis ir pateiksime viziją, kaip pedagoginių studijų tarptautinimas gali būti plėtojamas ateityje. Šio dokumento rengėjai – Vilniaus universiteto Šiaulių akademijos ir Ugdymo mokslų instituto mokslininkai – studijų tarptautinimą supranta kaip sąmoningą tarptautinės ir tarpkultūrinės dimensijos įtraukimą į studijų tikslus ir įgyvendinimo procesą¹. Studijų tarptautinimo naudą matome ne tiesioginiame jo pritaikyme, tačiau asmeniniame ir socialiniame tobulėjime, kuris atsiveria daugialypiuose skirtingų ir savos kultūrų susilietimuose, sąlygojančiuose kritinio mąstymo ir savirefleksijos gebėjimų, būtinų dabarties ir ateities mokytojui, ugdymą². Rengdami šį dokumentą vadovavomės šiais principais:

- Sėkmingas ir tvarus studijų tarptautinimas grindžiamas suvoktu bendru akademinės bendruomenės poreikiu, nesunivelijuojant tarptautiškumo iki „rodiklio, kurį reikia pasiekti“;

¹ Jane Knight, 'Internationalization Remodeled: Definition, Approaches, and Rationales', *Journal of Studies in International Education*, 8.1 (2004), 5–31 <<https://doi.org/10.1177/1028315303260832>>.

² Jonas Stier, 'Internationalisation, Intercultural Communication and Intercultural Competence', *Journal of Intercultural Communication*, 11, 2006, 1–12.

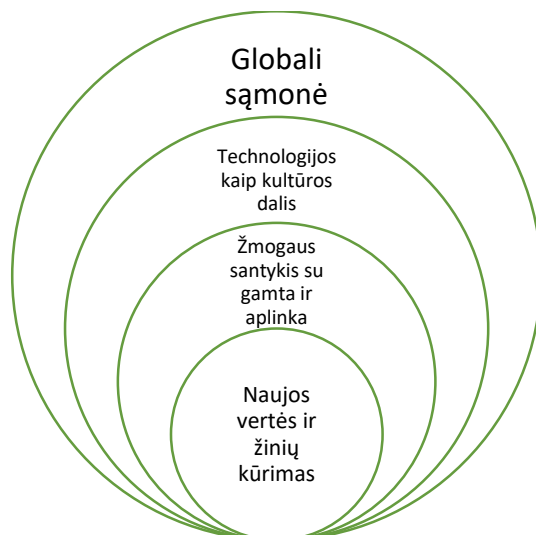
- Tarptautiniai mainai yra viena iš tarptautiškumo veiklų, tačiau lokalaus konteksto veikiamoms ugdymo mokslų studijoms itin svarbus tarptautiškas studijų turinys ir tarptautiškumo veiklos, kurios gali būti įgyvendinamos lokaliai ar nuotoliniu būdu;
- Sėkmingam ir tvariam tarptautiškumo įgyvendinimui būtinos tinkamos materialinės ir administracinės sąlygos, užtikrinančios akademinio proceso lankstumą, tarptautinių veiklų prieinamumą bei atitinkamą jų įvertinimą;

Strategiją sudaro keturios pagrindinės studijų tarptautinimo kryptys. Pirmoji kryptis „Globalią sąmonę ugdančios studijos“ brėžia gaires ugdymo mokslų studijų turinio tobulinimui. „Tarptautinėje erdvėje veikianti akademinė bendruomenė“ nusako lūkesčius akademinėi bendruomenei ir universiteto aplinkai, galinčiai užtikrinti sėkmingą ir tvarų tarptautinimo tikslų įgyvendinimą. Trečioji kryptis „Strateginės partnerystės“ siūlo ateities tarptautinimo plėtojimo kelius. Strategija baigiama konkrečiomis rekomendacijomis, kuriomis gali vadovautis studijų programų komitetai bei ugdymo mokslų studijų programas įgyvendinančių fakultetų administracijų atstovai, siekiantys sėkmingo ir tvaraus tarptautinės dimensijos integravimo ugdymo mokslų studijų programose.

Pagrindinės studijų tarptautinimo kryptys

Globalią sąmonę ugdančios studijos

Tikslas – ugdymo mokslų studijų programų absolventai geba interpretuoti kasdienes veiksmus pasauliniame kontekste.



Priemonės:

1. Ugdymo turinio (*curriculum*) kaita:

- a. ugdymas kreipiamas į **naujos vertės kūrimą**, naujas žinias ir idėjas taikant konkrečioms problemoms spręsti;
- b. ugdymo turinyje **technologijos** suvokiamos ne kaip papildoma nauda, o kaip globalios sąmonės ir kultūros dalis;
- c. ugdymo turinys yra gyvas ir dinamiškas, jo esmė - judėjimas, veikimo būdas ir **tapsmas**;
- d. ugdymo mokslų studijos yra **tarpdiscipliniškos**, atliepančios sumanios visuomenės ugdymo svarbą;
- e. studijų metu ugdomas reflektyvus **vertybinis santykis** su aplinkiniu pasauliu ir gamta;
- f. ugdymo turinys ir realizavimas orientuotas į žmogaus, gebančio, norinčio ir galinčio veikti globalaus pasaulio problemų lauke ugdymą, skiriamas deramas dėmesys **kūrybiškumui ir įvairovei**.

2. Tvarus studijų įgyvendinimas ir organizavimas:

- a. ugdymo mokslų studijos yra **lanksčios, personalizuotos ir savivaldžios**, skatinančios atsakomybę už save, kitus, aplinką, organinį ir neorganinį pasaulį;
- b. ugdymo turinys ir realizavimas orientuotas į žmogaus, gebančio, norinčio ir galinčio veikti globalaus pasaulio problemų lauke ugdymą, skiriamas deramas dėmesys **kūrybiškumui ir įvairovei**.

Tarptautinėje erdvėje veikianti akademinė bendruomenė

Tikslas – Universiteto aplinka skatina ir palaiko aktyvų ugdymo mokslų studijų programų akademinės bendruomenės narių veikimą tarptautinėje erdvėje.

Priemonės:

1. Tvarus ir daugiaplotmis akademinis mobilumas:

- a. **platus** ugdymo mokslų programos sėkmingai vykdančių aukštųjų mokyklų **partnerių tinklas** leidžia plėtoti įvairaus pobūdžio studentų ir dėstytojų akademinį mobilumą;
- b. **lankstus studijų ir mokomosios profesinės praktikos organizavimas** skatina didesnę studentų dalį įsitraukti į tarptautines veiklas;
- c. plėtojamos **įvairios akademinio mobilumo formos** – trumposios išvykos, mobilumo langai, projektinis darbas tarptautinėje studentų grupėje, nuotolinis mobilumas – **sinergiškai ir proaktyviai planuojamos** studijų programos kontekste;

2. Tarptautinimas namuose:

- a. plėtojamos Vilniaus universitete vykstančios **tarptautinės veiklos**, jas suvokiant kaip **integralią** ugdymo mokslų studijų programų dalį;
- b. ugdomos ir plečiamos darbuotojų **kalbinės ir tarpkultūrinės kompetencijos**, organizuojant kursus, vizitus, seminarus;
- c. tarptautines veiklas organizuojantiems ir vykdančioms dėstytojams teikiama **metodinė ir administracinė parama**, priklausomai nuo esamo poreikio ir veiklų pobūdžio.

3. Būtiniosios sąlygos tvariam tarptautiškumui:
 - a. tarptautiškumo iniciatyvoms ir tarptautinių veiklų įgyvendinimui užtikrinama sisteminga ir **nuolatinė finansinė parama**, šios veiklos vertinamos darbuotojų darbo krūvio apskaitoje bei atestacijos metu;
 - b. **lankstus darbo krūvio organizavimas** sudaro galimybes aktyvesniam dėstytojų įsitraukimui į tarptautines, ypač mobilumo, veiklas;
 - c. su Universiteto dėstytojais bendradarbiaujantys ar dėstyti studijų programose atvykstantys dėstytojai iš užsienio gauna Fakultetų/Universiteto teikiamą **administracinę paramą** apgyvendinimo, vizų, kelionės dokumentų ir kitais klausimais;
 - d. darbą ir studijas Universitete bei Fakultetuose apibrėžiantys **dokumentai** pateikiami atvykstantiems dėstytojams bei studentams anglų ar kita jiems suprantama **užsienio kalba**, administracinis personalas turi reikiamas **kompetencijas** darbui su tarptautine akademinė bendruomene.

Strateginės partnerystės

Tikslas – tvarus ir kryptingas aukštųjų mokyklų ir suinteresuotųjų šalių (ugdymo įstaigų, neformalaus švietimo centrų, socialinių partnerių ir kitų švietimo ir mokymo sektorių) bendradarbiavimas.

Priemonės

1. Tarptautinių partnerių tinklo **plėtra**:
 - a. vykdoma **nuolatinė** universitetų, ugdymo įstaigų, neformalaus švietimo centrų, socialinių partnerių **paieška**, naujų bendradarbiavimo sutarčių pasirašymas;
 - b. **strateginis tarptautinis bendradarbiavimas** planuojamas ir įgyvendinamas studijų programos/krypties lygmenyje.
2. Tarptautinių partnerių tinklo ir veiklų **įvairovė ir institucionalizavimas**:
 - a. ilgalaikėje perspektyvoje kuriamas **informavimo** apie galimas tarptautines pedagogines studijas, seminarus, praktikos vietas **mechanizmas** ugdymo mokslų studijų programų studentams ir absolventams;
 - b. plėtojamas bendradarbiavimas su **užsienio lietuvių** švietimo sektoriumi: studentai atlieka pedagoginę praktiką užsienio lietuvių mokyklose, organizuojami nuotoliniai seminarai užsienio lietuvių mokyklose dirbantiems pedagogams, rengiami moduliai, atliepiantys mokyklose mokomąją lietuvių kalba dirbančių pedagogų poreikius.
3. Studentų tinklaveika:
 - a. ugdymo mokslų studijų programų **studentai** aktyviai **įtraukiami** į tarptautinius mokslinius projektus;
 - b. formuojamas užsienio **mokyklų partnerių tinklas**, įgalinantis tarptautinę studentų pedagoginę praktiką.

Rekomendacijos strategijos įgyvendinimui

Šios rekomendacijos yra neatsiejama strategijos dalis, pateikianti konkrečius siūlymus strategijos įgyvendinimui. Pasiūlymų pateikimas išskaidytas pagal tematiką ir universiteto administracinius vienetus, atsižvelgiant į šiuo metu veikiančią vadybinę sistemą, tačiau tvariam tarptautiškumui būtina sinergija tarp skirtingų universiteto administracinės sistemos lygmenų ir proaktyvus veiklų planavimas bei įgyvendinimas **visuose lygmenyse**.

	Studijų programos lygmuo	Instituto lygmuo	Fakulteto lygmuo	Universiteto lygmuo
Tarptautinimas namuose	Atnaujinti studijų programas orientuojantis į studentų tarpkultūrinės kompetencijos ugdymą.	Organizuoti pedagoginių studijų dėstytojų ir studentų vasaros mokyklas, seminarus, kursus, tarptautines studentų konferencijas ir kitus renginius su partneriniais universitetais.	Skatinti jungtinių tarptautinių studijų programų kūrimą ir įgyvendinimą, įtraukiant finansinį ir administracinį skatinimą.	Sukurti tvarią tarptautinių veiklų inicijavimo ir dalyvavimo jose skatinimo sistemą (priemokos, darbo krūvio apskaitos pokyčiai, administracinės naštos perskirstymas, papildomas skatinimas dirbant užsienio kalba/tarptautinėje grupėje, dėstant jungtinį kursą su partneriais iš kito universiteto ir kt.).
	Plėtoti studentų komunikacinius ir kalbinius gebėjimus (užsienio kalbos mokėjimas C1 lygiu, tautinių mažumų kalbų ugdymas, efektyvios komunikacijos įgūdžių stiprinimas).	Sukurti ir palaikyti tarptautinėje pedagoginėje praktikoje dalyvavusių studentų tinklą. Tinklas sukurs galimybes dalintis patirtimi, skatins ir palaikys besidominčius praktikos atlikimo galimybėmis užsienio šalių švietimo įstaigose.		
	Įtraukti tarptautinius studijų dalykus/		Teikti metodinę pagalbą dėstytojams	

Akademinis mobilumas

<p>modulius į studijų programas (tarptautinių procesų, užsienio šalių atvejų, mokslinių tyrimų analizė, užduotys tarpkultūrinėse grupėse ir kt.), tarptautines užduotis į studijų dalykus.</p>		<p>įsisavinant inovatyvias studijų technologijas ir metodus bei jas pritaikant tarptautinėms studijoms ir veikloms.</p>	
		<p>Stiprinti akademinio personalo tarpkultūrinės komunikacijos gebėjimus sudarant tam būtinas sąlygas (lankstus darbo grafikas ir darbo krūvio planavimas, finansavimas).</p>	
<p>Integruoti skirtingos trukmės (pvz., 1 semestras, 1 mėnuo, 1 savaitė, 3 dienos) mobilumo langus į studijų programas, atsižvelgiant į studijų programos pobūdį ir studentų poreikius.</p>	<p>Skatinti mokslinį dėstytojų tarptautinį mobilumą, įtraukiant šį aspektą į metinius instituto tikslus kaip strateginį prioritetą.</p>	<p>Sukurti ir palaikyti skaidrią ir aiškią dalyvavimo tarptautinėse veiklose administravimo sistemą dėstytojams ir studentams.</p>	
<p>Skatinti studentus rinktis tarptautinę praktiką, suteikiant lanksčias praktikos atlikimo sąlygas ir galimybes.</p>		<p>Užtikrinti vieningą ir skaidrų tarptautinės pedagoginės praktikos įgyvendinimą ir koordinavimą, apimančią pasirengimo, įgyvendinimo, kreditų ir dalykų užskaitymo,</p>	

		integravimo į studijas veiklas.	
Rinktis įvairias tarptautines mokymo ar mokymosi veiklų formas (pvz. dėstytojų ir studentų komandinį mobilumą; mišrų fizinį ir virtualų mobilumą; intensyvias studijų programas; trumpalaikius mokymosi renginius).	Kviesti žinomus tyrėjus vesti metodologinius seminarus doktorantams ir dėstytojams.		